

OPLAKAĆ (26) *vb pf*

o oraz oba a jasne.

inf oplakać (7). ◇ *fut 2 sg* oplaczesz (1). ◇ *3 sg* oplacze (1). ◇ *praet 1 sg f* -em oplakała (1). ◇ *3 sg m* oplakął (1). ◇ *3 pl m pers* oplakali (1). ◇ *plusq 3 sg m* oplakął był (1). *f* była oplakała (1). ◇ **[imp 2 pl oplakajcie.]** ◇ *con 1 sg m* bych oplakął (3). *f* bym oplakała (1). ◇ *3 sg m* by oplakął (2). ◇ *1 pl m pers* byśmy oplakali (2). ◇ *3 pl subst* by oplakały (1). ◇ *part praet act* oplakawszy (3).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI i XVIII w.

Wylać łzy nad kimś lub nad czymś, płakać po kim, po czym; wyrazić żal; plangere Vulg [kogo (11), co (15)] (26) : dáy nám lafkę twoię ninijé/ abyśmy oplakali tweé vmęczenijé. OpecŻyw 141v, 142, [170]; TarDuch E4; GliczKsiąż P; Leop 3.Reg 13/30; GórnDworz Y7, Y8; RejPos 42v; RejZwierc 125v; BudBib 1.Reg 13/29; SkarŻyw 195 [2 r.], 227; ANná z Pilce/ dwu mężu zacnych pochowawfzy/ Y dwu fynu/ iáko dwu źrzenic/ oplákawfzy KochFr 53; GórnRozm C4v; GrochKal 21; ábych we dnie y w nocy oplákął/ pobite oyczyzny y narodu mego? SkarKazSej 706a; [Czego przykład brác mamy y z teraznieyfzych woýfk Tureckich/ aliás trzebá fię dla Bogá obawác áby płácź vkrzywdzonych ludzi woýfká wfzytkiego nie oplákął/ gdyź to wiemy zá pewne/ iż wfzeláka oppresio pauperum clamat in coelum. WerVotum 15].

W połączeniu szeregowym (1): Dáy mi cie boga mégo wgrobie fertza meého pogrźéftz/ oplakatz ij ftrzędz OpecŻyw 159v.

W przeciwstawieniu: »oplakać ... radować się« (1): Pamiętáyże iuź człowiecze w każdy piątek oplakatz mękę Kryftufa milégo/ a w niedzielę radowatz fie z zwycięftwa iego/ bo ijm náboźniéy mękę iego oplaczefs/ tym wfętfłá lafkę w dzień z martwych wfłaniá božégo wezmiéfs OpecŻyw [170].

W charakterystycznych połączeniach: oplakać Boga, brata, czystość, grzechy (2), mękę (2), męża, miłosierdzie, młodość, niewinność, obłędliwości, ojca, pobite (2), syna (2), śmierć (2), świętobliwość, umęczenie (2), upadek, zginienie, złość.

Fraza: »oczy oplakały« (1): á izby oplákály oczy náfze ty obłędliwości fwe RejPos 198.

Zwroty: »łzami oplakać« (2): Ktory vpadek fwoy iáko gorzkimi łzami oplákął SkarŻyw 598, 546.

»z wielkim nabożeńftwem oplakać« (1): żeś ty dla mnie ták wiele vciérpiał/ y ták wiele krwie wylał/ áżebym to z wielkim nabożeńftwem oplákálá SiebRozmyśl Dv.

»żałością oplakać« (1): muśifz tego/ ktorego teraz mile cáłuięfz y obłápiáfz/ pod krzyżem záłością oplákác. SkarŻyw 112.

Szeregi: »oplakać i obżałować« (1): y ci y owi wiele grzechow máią/ ktore oplákác y obżałować powinni WujNT 519.

[»żałować a oplakać«: Gniewaycie fie práwi/ á nie grzelźcie/ rozczytaycie pilnie fpráwy wálze w fercach fwoich/ á ná łofzkách wálznych żałuyćie zá nie/ á oplákayćie ie. WujPosN 1584 II 122 (Linde).]

Synonimy: obżałować, ożałować, żałować.

Formacje współrdzenne cf PŁAKAĆ.

Cf OPLAKANIE, OPLAKANY